

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЙЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дитяча психологія та психологія дитячої творчості
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ **молодший бакалавр**
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **01 Освіта/Педагогіка**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ **012 Дошкільна освіта**
(код і назва спеціальності)

освітня програма / _____ **Дошкільна освіта**
спеціалізація _____
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни _____ **обов'язкова**
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2020

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми
 Т.М. Житомирська
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної та практичної
психології
протокол № 1 від 31.08.2018 р.

Завідувач кафедри В. Запорожченко
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
факультету української філології та соціальних наук

Н.О. Гончарова

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Прокоф'єва Л.О., викладач кафедри загальної та
практичної психології ІДГУ

Рецензенти програми:

Мазоха Інна Степанівна, кандидат
психологічних наук, доцент кафедри
загальної та практичної психології

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
<i>Кількість кредитів: 4</i>	<i>Лекції:</i>	
	<i>30</i>	
<i>Модулів:</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
<i>Загальна кількість годин: 120</i>	<i>28</i>	
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: I</i>	<i>Лабораторні заняття:</i>	
<i>Семестр: II</i>	<i>Семінарські заняття:</i>	
<i>Тижневе навантаження (год.):</i>	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 30	<i>2</i>	
- самостійна робота: 28	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
<i>Форма підсумкового контролю: екзамен</i>		
<i>Мова навчання: українська</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
	<i>60</i>	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є психологічні закономірності, характеристики, етапи, умови і критерії успішного протікання процесів засвоєння дітьми знань, моральних норм та принципів, формування їх світогляду та переконань.

Метою вивчення дисципліни є: формування у студентів уявлень про психологічні закономірності, етапи, умови і критерії психічного розвитку дітей раннього і дошкільного віку; вивчення особливостей формування творчої особистості дітей дошкільного віку і практичних вмінь використовувати засвоєні знання у роботі вихователя, а також основних напрямків роботи вихователів і батьків, спрямованої на розвиток творчих здібностей дошкільників.

Міждисциплінарні зв'язки. Для освоєння дисципліни «Дитяча психологія та психологія дитячої творчості» студенти використовують знання, вміння і навички, сформовані в ході вивчення дисциплін «Психологія». Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисципліни «Дошкільна педагогіка з історією», «Педагогіка сімейного виховання» та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми «012 Дошкільна освіта».

**Інформація про компетентності та відповідні їм програмні
результати навчання за дисципліною**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 7	Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.
ЗК 5	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПРН 7	Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.
ЗК 6	Здатність працювати в команді.	ПРН 13	Здійснювати педагогічну взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи, залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 8	Вміти застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 2	Здатність до розвитку в дітей дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).	ПРН 14	Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.
ФК 3	Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної	ПРН 12	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку,

	мотивації, пізнавальних дій у дітей дошкільного віку.		навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
ФК 4	Здатність до формування у дітей дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).	ПРН 15	Визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми раннього і дошкільного віку.
ФК 5	Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.	ПРН 15	Визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми раннього і дошкільного віку.
ФК 7	Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.	ПРН 18	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ФК 8	Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН 18	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ФК 11	Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.	ПРН 13	Здійснювати педагогічну взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи, заливати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
ФК 13	Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.	ПРН 19	Бути знайомим з ознаками булінгу, вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому, володіти технологіями виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання				
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність	
ЗК 2	+	+	+		+
ЗК 5	+	+	+		+
ЗК 6	+	+	+		+
ЗК 8	+	+	+		+
ФК 2	+	+	+		+
ФК 3	+	+	+		+
ФК 4	+	+	+		+
ФК 5	+	+	+		+
ФК 7	+	+	+		+
ФК 8	+	+	+		+
ФК 11	+	+	+		+
ФК 13	+	+	+		+

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультативні	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультативні
Змістовий модуль I <i>Дитяча психологія</i>													
1.	Предмет та завдання дитячої психології	4	2	2				4					
2.	Проблеми психічного розвитку особистості	4	2	2				4					
3.	Психологія немовлячого періоду	4	2	2				4					
4.	Психологія раннього віку	4	2	2				4					
5.	Гра як провідна діяльність дошкільника	4	2	2				4					
6.	Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника	4	2	2				4					
Змістовий модуль II <i>Психологія дитячої творчості</i>													
7.	Психологія творчості як галузь психологічної науки	4	2	2				4					

8.	Творче мислення як психологічна проблема. Творчий процес та його структура	6	4	2				4						
9.	Становлення творчої особистості як психологічний процес. Психологічній соціальні передумови формування творчої особистості	4	2	2				6						
10.	Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини	4	2	2				4						
11.	Розвиток творчих здібностей дитини у художній діяльності	4	2	2				4						
12.	Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності	4	2	2				4						
13.	Розвиток творчих здібностей дитини у словесній діяльності	4	2	2				4						
14.	Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника. Активізація психічного розвитку дошкільника засобами арттерапії	4	2	2				6						
Проміжний контроль														
Підсумковий контроль (для екзаменів)														
Разом:		118	30	28				60						

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль I. Дитяча психологія

Тема 1. Предмет та завдання дитячої психології

Дитяча психологія як галузь психології. Предмет дитячої психології.

Мета та завдання дитячої психології. Методи дитячої психології.

Тема 2. Проблеми психічного розвитку особистості

Загальне поняття про психічний розвиток. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку. Основні теорії психічного розвитку. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського. Підходи до періодизації вікового розвитку. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Тема 3. Психологія немовлячого періоду.

Новонародженість як критичний період. Розвиток емоційної сфери. Психологія немовляти. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти. Мовленнєвий розвиток немовляти. Когнітивний розвиток.

Тема 4. Психологія раннього віку.

Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку. Предметно-маніпулятивна діяльність. Особливості розвитку мовлення. Розвиток пізнавальних процесів. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства. Криза трьох років.

Тема 5. Гра як провідна діяльність дошкільника

Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції. Продуктивні види діяльності дошкільника.

Тема 6. Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника

Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці. Розвиток пізнавальної сфери. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці. Формування особистості дошкільника. Криза сіми років.

Змістовий модуль II

Психологія дитячої творчості

Тема 7. Психологія творчості як галузь психологічної науки

Психологія творчості як галузь психологічного знання. Предмет і завдання психології творчості. Міжпредметні та внутрішньопредметні взаємозв'язки психології творчості. Історія розвитку психології творчості від античності до початку ХХ ст. Історія розвитку психології творчості у ХХ ст. Сучасні теорії творчості. Психологічні методи дослідження особливостей формування творчої особистості.

Тема 8. Творче мислення як психологічна проблема. Творчий процес та його структура

Інтелект як основа розвитку творчих здібностей. Основні підходи до вивчення структури інтелекту в зарубіжній і вітчизняній психології. Характеристика творчого мислення. Ознаки і прояви творчого мислення. Творча діяльність як психічний процес. Структура творчої діяльності. Види творчих здібностей. Поняття про творчий процес. Особливості творчого процесу на рівні підсвідомості й свідомості. Етапи творчої праці. Стадії творчої діяльності. Структура творчого процесу. Абстрактний задум та його втілення як основні складові творчого процесу.

Тема 9. Становлення творчої особистості як психологічний процес. Психологічні й соціальні передумови формування творчої особистості

Поняття про творчу особистість. Ознаки творчої особистості. Творчі здібності у структурі особистості. Структура та основні види творчих здібностей особистості. Мотивація творчої діяльності. Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності. Проблема становлення творчої особистості у філогенезі. Спадкові передумови становлення творчої особистості. Біоритми творчої діяльності. Психологічні детермінанти

становлення творчої особистості. Бар'єри формування творчої особистості. Мотивація творчої особистості

Тема 10. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини

Дошкільне дитинство як сензитивний період для розвитку творчих здібностей особистості. Пізнавальні передумови становлення творчості в дошкільному віці. Взаємозв'язок уяви і розвитку творчих здібностей дошкільників. Розвиток творчих здібностей у дошкільному віці. Соціальна регуляція і рефлексія творчих здібностей дошкільників. Стратегії навчання обдарованих дошкільників.

Тема 11. Розвиток творчих здібностей дитини у художній діяльності

Психологія художньої діяльності дитини дошкільного віку. Фактори розвитку творчих здібностей дитини у художній діяльності. Ранні прояви творчості дитини дошкільного віку у малюванні. Використання кольору, форми і простору як прояв творчості у дитячих малюках. Психологічні особливості прояву творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в малюнках. Основні види й техніки традиційної та нетрадиційної образотворчої діяльності дітей у ДНЗ.

Тема 12. Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності

Психологія музичної діяльності дитини дошкільного віку. Взаємозв'язок дитячої музичної культури з традиційною культурою. Передумови музичного слуху дитини у пренатальному періоді, віці новонародженості й ранньому віці. Слухання музики дитиною як творчий процес. Ранні прояви музичного виконавства у дітей дошкільного віку. Спів дитини дошкільного віку як творчий процес. Розвиток музичних здібностей дитини дошкільного віку у діяльності вихователя ДНЗ.

Тема 13. Розвиток творчих здібностей дитини у словесній діяльності

Психологічні особливості розвитку мовлення у дошкільному віці. Засвоєння рідної мови дитиною як творчий процес. Дитяче словотворення та неологізми як продукти стихійної творчої вербалної активності дітей. Види і механізми дитячого словотворення. Психологія мовленнєвої соціалізації дитини. Літературна творчість дітей дошкільного віку

Тема 14. Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника. Активізація психічного розвитку дошкільника засобами арттерапії

Поняття про формування творчих здібностей дитини в умовах ДНЗ. Основні техніки розвитку творчих здібностей дитини у ДНЗ. Методи розвитку творчого спілкування та творчих особистісних якостей особистості за В.В.Рибалкою. Особливості розвитку творчих здібностей дошкільника засобами театралізації. Складання програм розвитку творчих здібностей дитини. Робота вихователя з розвитку творчих здібностей дитини дошкільного віку. Діяльність батьків з розвитку творчих здібностей дошкільника. Поняття про арттерапію. Особливості використання арттерапії з дітьми дошкільного віку. Можливості арттерапії для психічного розвитку дитини дошкільного віку. Види арттерапії. Нестандартні техніки арттерапії. Структура арттерапевтичного заняття. Організація спільного арттерапевтичного заняття для дітей дошкільного віку та їх батьків.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

Змістовий модуль I. Дитяча психологія

Тема 1. Предмет та завдання дитячої психології

1. Дитяча психологія як галузь психології.
2. Предмет дитячої психології.
3. Мета, завдання та структура дитячої психології.
4. Зв'язок дитячої психології з іншими галузями психологічного знання.

Методи дитячої психології.

Завдання та проблемні ситуації:

1. Сформулюйте головні вимоги до проведення бесіди та анкетування, яких необхідно дотримуватися, щоб забезпечити об'єктивність і надійність результатів дослідження.
2. Чи згодні ви з думкою, що експеримент як метод може бути застосований для дослідження будь-яких психічних явищ? Обґрунтуйте відповідь.

Тема 2. Проблеми психічного розвитку особистості

1. Загальне поняття про психічний розвиток.
2. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку.
3. Основні теорії психічного розвитку.
4. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.
5. Підходи до періодизації вікового розвитку.
6. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Тема 3. Психологія немовлячого періоду.

1. Новонародженість як критичний період.
2. Розвиток емоційної сфери.
3. Психологія немовляти. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці.
4. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти.
5. Мовленнєвий розвиток немовляти.
6. Когнітивний розвиток.

Тема 4. Психологія раннього віку.

1. Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку.
2. Предметно-маніпулятивна діяльність.
3. Особливості розвитку мовлення.
4. Розвиток пізнавальних процесів.
5. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства.
6. Криза трьох років.

Тема 5. Гра як провідна діяльність дошкільника

1. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника.
2. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника.
3. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.
4. Продуктивні види діяльності дошкільника.

Тема 6. Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника

1. Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Розвиток пізнавальної сфери.
3. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників.
4. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці.
5. Формування особистості дошкільника. Криза семи років.

Тема 7. Психологія творчості як галузь психологічної науки

1. Психологія творчості як галузь психологічного знання. Предмет і завдання психології творчості.
2. Міжпредметні та внутрішньопредметні взаємозв'язки психології творчості.
3. Історія розвитку психології творчості від античності до початку ХХ ст.
4. Історія розвитку психології творчості у ХХ ст.
5. Сучасні теорії творчості. Психологічні методи дослідження особливостей формування творчої особистості.

Тема 8. Творче мислення як психологічна проблема. Творчий процес та його структура

1. Інтелект як основа розвитку творчих здібностей.
2. Основні підходи до вивчення структури інтелекту в зарубіжній і вітчизняній психології.
3. Характеристика творчого мислення. Ознаки і прояви творчого мислення.
4. Творча діяльність як психічний процес. Структура творчої діяльності.
5. Види творчих здібностей.
6. Поняття про творчий процес. Особливості творчого процесу на рівні підсвідомості й свідомості.
7. Етапи творчої праці. Стадії творчої діяльності. Структура творчого процесу.
8. Абстрактний задум та його втілення як основні складові творчого процесу.

Тема 9. Становлення творчої особистості як психологічний процес. Психологічні й соціальні передумови формування творчої особистості

1. Поняття про творчу особистість. Ознаки творчої особистості.
2. Творчі здібності у структурі особистості. Структура та основні види творчих здібностей особистості.
3. Мотивація творчої діяльності. Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності.
4. Проблема становлення творчої особистості у філогенезі.
5. Спадкові передумови становлення творчої особистості. Біоритми творчої діяльності.
6. Психологічні детермінанти становлення творчої особистості.
7. Бар'єри формування творчої особистості.

8. Мотивація творчої особистості

Тема 10. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини

1. Дошкільне дитинство як сензитивний період для розвитку творчих здібностей особистості.
2. Пізнавальні передумови становлення творчості в дошкільному віці.
3. Взаємозв'язок уяви і розвитку творчих здібностей дошкільників.
4. Розвиток творчих здібностей у дошкільному віці.
5. Соціальна регуляція і рефлексія творчих здібностей дошкільників.
6. Стратегії навчання обдарованих дошкільників.

Тема 11. Розвиток творчих здібностей дитини у художній діяльності

1. Психологія художньої діяльності дитини дошкільного віку.
2. Фактори розвитку творчих здібностей дитини у художній діяльності.
3. Ранні прояви творчості дитини дошкільного віку у малюванні.
4. Використання кольору, форми і простору як прояв творчості у дитячих малюках.
5. Психологічні особливості прояву творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в малюнках.
6. Основні види й техніки традиційної та нетрадиційної образотворчої діяльності дітей у ДНЗ.

Тема 12. Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності

1. Психологія музичної діяльності дитини дошкільного віку. Взаємозв'язок дитячої музичної культури з традиційною культурою.
2. Передумови музичного слуху дитини у пренатальному періоді, віці новонародженості й ранньому віці.
3. Слухання музики дитиною як творчий процес.
4. Ранні прояви музичного виконавства у дітей дошкільного віку.
5. Спів дитини дошкільного віку як творчий процес.
6. Розвиток музичних здібностей дитини дошкільного віку у діяльності вихователя ДНЗ.

Тема 13. Розвиток творчих здібностей дитини у словесній діяльності

1. Психологічні особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Засвоєння рідної мови дитиною як творчий процес.
3. Дитяче словотворення та неологізми як продукти стихійної творчої вербальної активності дітей.
4. Види і механізми дитячого словотворення.
5. Психологія мовленнєвої соціалізації дитини.
6. Літературна творчість дітей дошкільного віку

Тема 14. Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника. Активізація психічного розвитку дошкільника засобами арттерапії

1. Поняття про формування творчих здібностей дитини в умовах ДНЗ.
2. Основні техніки розвитку творчих здібностей дитини у ДНЗ.

3. Методи розвитку творчого спілкування та творчих особистісних якостей особистості за В.В.Рибалкою.
4. Особливості розвитку творчих здібностей дошкільника засобами театралізації.
5. Складання програм розвитку творчих здібностей дитини.
6. Робота вихователя з розвитку творчих здібностей дитини дошкільного віку. Діяльність батьків з розвитку творчих здібностей дошкільника.
7. Поняття про арттерапію. Особливості використання арттерапії з дітьми дошкільного віку.
8. Можливості арттерапії для психічного розвитку дитини дошкільного віку.
9. Види арттерапії. Нестандартні техніки арттерапії. Структура арттерапевтичного заняття.
10. Організація спільного арттерапевтичного заняття для дітей дошкільного віку та їх батьків.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Реферати	20	захист реферату
2.	Есе	10	презентація есе
3.	Розробка схем та таблиць	10	таблиці, схеми
4.	Розробка презентацій	20	презентації
Разом		60	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

Змістовий модуль I. Дитяча психологія

Тема 1. Предмет та завдання дитячої психології

Тематика рефератів:

1. Дитяча психологія як наука

Тематика есе:

1. Предмет дитячої психології.

Презентації за темами:

1. Зв'язок дитячої психології з іншими галузями психологічного знання.

Розробка схем та таблиць:

1. Методи дитячої психології.

Тема 2. Проблеми психічного розвитку особистості

Тематика рефератів:

1. Загальне поняття про психічний розвиток.
2. Основні теорії психічного розвитку

Тематика есе:

Презентації за темами:

1. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку.

2. Культурноісторична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.

3. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Розробка схем та таблиць:

1. Підходи до періодизації вікового розвитку.

Тема 3. Психологія немовлячого періоду.

Тематика рефератів:

1. Новонародженість як критичний період.
2. Мовленнєвий розвиток немовляти.
3. Когнітивний розвиток в немовлячому віці.

Тематика есе:

1. Розвиток емоційної сфери в немовлячому віці.
2. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці.

Презентації за темами:

1. Психологія немовляти
2. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти.

Тема 4. Психологія раннього віку.

Тематика рефератів:

1. Особливості соціальної ситуації розвитку в ранньому віці.
2. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства.

Тематика есе:

1. Особливості розвитку мовлення.

Презентації за темами:

1. Предметно-маніпулятивна діяльність в ранньому віці.
2. Розвиток пізнавальних процесів.

Розробка схем та таблиць:

1. Криза трьох років.

Тема 5. Гра як провідна діяльність дошкільника

Тематика рефератів:

1. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника.
2. Іграшка як засіб психічного розвитку дитини.

Тематика есе:

Продуктивні види діяльності дошкільника.

Презентації за темами:

1. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника.
2. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.

Тема 6. Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника

Тематика рефератів:

1. Розвиток пізнавальної сфери. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників.
2. Формування особистості дошкільника

Тематика есе:

Презентації за темами:

1. Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці.

Розробка схем та таблиць:

1. Криза семи років.

Змістовий модуль II.

Психологія дитячої творчості

Тема 7. Психологія творчості як галузь психологічної науки

Тематика рефератів:

1. Історія розвитку психології творчості від античності до початку ХХ ст.
2. Історія розвитку психології творчості у ХХ ст.

Тематика есе:

1. Сучасні теорії творчості

Презентації за темами:

1. Психологічні методи дослідження особливостей формування творчої особистості.

Розробка схем та таблиць:

1. Міжпредметні та внутрішньопредметні взаємозв'язки психології творчості.

Тема 8. Творче мислення як психологічна проблема. Творчий процес та його структура

Тематика рефератів:

1. Абстрактний задум та його втілення як основні складові творчого процесу.

Тематика есе:

1. Ознаки і прояви творчого мислення
2. Характеристика творчого мислення.
3. Особливості творчого процесу на рівні підсвідомості й свідомості.

Презентації за темами:

1. Інтелект як основа розвитку творчих здібностей.
2. Творча діяльність як психічний процес. Структура творчої діяльності.
3. Структура творчого процесу.

Розробка схем та таблиць:

1. Основні підходи до вивчення структури інтелекту в зарубіжній і вітчизняній психології.
2. Види творчих здібностей
3. Етапи творчої праці
4. Стадії творчої діяльності

Тема 9. Становлення творчої особистості як психологічний процес.

Психологічні й соціальні передумови формування творчої особистості

Тематика рефератів:

1. Мотивація творчої діяльності. Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності.

2. Проблема становлення творчої особистості у філогенезі.
3. Спадкові передумови становлення творчої особистості. Біоритми творчої діяльності.

Тематика есе:

1. Ознаки творчої особистості.
2. Поняття про творчу особистість.
3. Психологічні детермінанти становлення творчої особистості.

Презентації за темами:

1. Творчі здібності у структурі особистості
2. Бар'єри формування творчої особистості.
3. Мотивація творчої особистості

Розробка схем та таблиць:

1. Структура та основні види творчих здібностей особистості.

Тема 10. Психологічні особливості розвитку творчої особистості дитини

Тематика рефератів:

1. Дошкільне дитинство як сензитивний період для розвитку творчих здібностей особистості.
2. Взаємозв'язок уяви і розвитку творчих здібностей дошкільників.

Тематика есе:

1. Пізнавальні передумови становлення творчості в дошкільному віці.

Презентації за темами:

1. Розвиток творчих здібностей у дошкільному віці.
2. Соціальна регуляція і рефлексія творчих здібностей дошкільників.

Розробка схем та таблиць:

1. Стратегії навчання обдарованих дошкільників.

Тема 11. Розвиток творчих здібностей дитини у художній діяльності

Тематика рефератів:

1. Психологія художньої діяльності дитини дошкільного віку.
2. Ранні прояви творчості дитини дошкільного віку у малюванні.

Тематика есе:

1. Фактори розвитку творчих здібностей дитини у художній діяльності

Презентації за темами:

1. Використання кольору, форми і простору як прояв творчості у дитячих малюках.
2. Психологічні особливості прояву творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в малюнках.

Розробка схем та таблиць:

1. Основні види й техніки традиційної та нетрадиційної образотворчої діяльності дітей у ДНЗ.

Тема 12. Розвиток творчих здібностей дитини у музичній діяльності

Тематика рефератів:

1. Взаємозв'язок дитячої музичної культури з традиційною культурою.
2. Ранні прояви музичного виконавства у дітей дошкільного віку.

Тематика есе:

1. Передумови музичного слуху дитини у пренатальному періоді, від новонародженості й ранньому віці.
2. Слухання музики дитиною як творчий процес.

Презентації за темами:

1. Психологія музичної діяльності дитини дошкільного віку.
2. Спів дитини дошкільного віку як творчий процес.
3. Розвиток музичних здібностей дитини дошкільного віку у діяльності вихователя ДНЗ.

Тема 13. Розвиток творчих здібностей дитини у словесній діяльності

Тематика рефератів:

1. Психологічні особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Літературна творчість дітей дошкільного віку

Тематика есе:

1. Засвоєння рідної мови дитиною як творчий процес.

Презентації за темами:

1. Дитяче словотворення та неологізми як продукти стихійної творчої вербалної активності дітей.
2. Психологія мовленнєвої соціалізації дитини.

Розробка схем та таблиць:

1. Види і механізми дитячого словотворення

Тема 14. Проблеми активізації творчих здібностей дошкільника. Активізація психічного розвитку дошкільника засобами арттерапії

Тематика рефератів:

1. Методи розвитку творчого спілкування та творчих особистісних якостей особистості за В.В.Рибалкою.
2. Складання програм розвитку творчих здібностей дитини.

Тематика есе:

1. Діяльність батьків з розвитку творчих здібностей дошкільника.
2. Можливості арттерапії для психічного розвитку дитини дошкільного віку.

Презентації за темами:

1. Особливості розвитку творчих здібностей дошкільника засобами театралізації.
2. Робота вихователя з розвитку творчих здібностей дитини дошкільного віку.
3. Особливості використання арттерапії з дітьми дошкільного віку.
4. Нестандартні техніки арттерапії.
5. Організація спільного арттерапевтичного заняття для дітей дошкільного віку та їх батьків.

Розробка схем та таблиць:

1. Основні техніки розвитку творчих здібностей дитини у ДНЗ.

2. Структура арттерапевтичного заняття.
3. Види арттерапії.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студентів на семінарських (практичних), лабораторних заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Кожен вид роботи фіксується у відповідній графі журналу академічної групи з обов'язковим позначенням виду роботи та дати проведення. У кожній клітинці академічного журналу зазначається лише одна оцінка, позначки «+» та «-» не допускаються. У разі пропуску заняття здобувачем у графах контролю викладачі роблять позначку ^{н/}.

Здобувач вищої освіти, який з *поважних причин*, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю та виконати індивідуальне завдання й самостійну роботу, має право на відпрацювання у *двотижневий термін* після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття **0 балів**.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу з відповідним ваговим коефіцієнтом. Підрахунки середньозваженого балу здійснюють з точністю до другого знака після коми. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Якщо навчальний курс вивчається протягом двох семестрів і за планом передбачено підсумковий семестровий контроль в останньому семестрі, то середньозважений бал з цієї дисципліни є середнім арифметичним середньозважених балів за кожний семестр.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю. Результати поточного контролю мають бути внесені до відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти перед початком екзаменаційної сесії.

1.2. Форми проміжного контролю.

Форму проведення проміжного контролю визначено у робочій програмі навчальної дисципліни. Інформація про критерії оцінювання на проміжному контролі, перелік питань та приклади типових завдань вносяться до робочої програми і доводиться до відома студентів на початку навчального семестру.

Проміжний контроль може бути у формах модульної контрольної роботи, комп'ютерного тестування, індивідуального науково-дослідного завдання тощо.

Модульні контрольні роботи рекомендовано проводити:

- у письмовій тестовій формі, або у формі комп'ютерного тестування (для дисциплін з усним чи письмовим підсумковим семестровим контролем);

- у формі письмових відповідей на теоретичні питання, розв'язання виробничих ситуацій (для дисциплін, підсумковий семестровий контроль з яких проводиться в тестовій, зокрема комп'ютерній формі);
- у комбінованій формі (для дисциплін, що завершуються заліком).

Проміжний контроль у формі індивідуальних науково-дослідних завдань може проводитися з тих навчальних курсів, котрими передбачено формування навичок науково-дослідницької діяльності.

До проміжного контролю допускаються всі студенти.

Проміжний контроль проводиться за розкладом, затвердженим деканом факультету.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою:

- від «0» до «10» – для дисциплін, викладання яких завершується екзаменом;
- від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Результати проміжного контролю фіксуються у відповідній графі академічного журналу. Результати проміжного контролю слід зазначити у відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти протягом 2-х днів після його проведення, але обов'язково до початку екзаменаційної сесії.

Оцінка з проміжного контролю не перескладається. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, деканат складає додатковий розклад.

Для студентів *заочної форми навчання* проміжний контроль з дисциплін, що завершуються екзаменом, не передбачається. У цьому випадку ваговий коефіцієнт поточного контролю дорівнює 0,5.

6.3. Форми підсумкового контролю.

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом заліково-екзаменаційної сесії, затвердженим деканом факультету.

Підсумковий контроль проводиться з усіх освітніх компонентів, передбачених освітньою програмою, у таких формах: семестровий екзамен, залік, захист курсової роботи, захист практики.

Семестровий екзамен – це вид підсумкового контролю засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться під час екзаменаційної сесії.

Форма семестрового екзамену (усна, письмова, тестова), зміст і структура екзаменаційних білетів (завдань) та критерії оцінювання визначаються рішенням відповідної кафедри і зазначаються в робочій програмі навчальної дисципліни.

Семестрові екзамени в усній та письмовій формах проводять за білетами, складеними екзаменаторами навчальних дисциплін та затвердженими не пізніше, ніж за місяць до початку іспиту на засіданні кафедри та підписаними завідувачем кафедри та екзаменатором. Семестровий екзамен *в усній формі* приймається двома особами: викладачем, який читав дисципліну і є екзаменатором, та викладачем, який не проводив у групі академічні заняття з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен *у тестовій формі* проводиться в електронній тестовій системі Університету. Завдання (не менше 300 тестів) розробляються

екзаменатором і не пізніше ніж за місяць до початку екзамену затверджуються на засіданні кафедри та завантажуються в систему. Відомість про результати тестового контролю з вирахуваними відсотками правильних відповідей студентів надсилається в деканат не пізніше наступного дня після іспиту.

Результат усного і письмового екзаменаційного контролю визначається як **середнє арифметичне** оцінок (**середньозважений бал**) студента, що він отримав за кожне з питань екзаменаційного билета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою, а визначений показник множиться на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлюється до цілого. За умови тестової форми контролю кількість балів, що відповідає відсотку правильних відповідей студента, має бути помножена на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлена до цілого.

Якщо здобувач вищої освіти отримав недостатньо балів за певний вид контролю, зокрема за поточний (**менше 20 балів**), за проміжний (**менше 6 балів**), то він не допускається до складання семестрового іспиту, а у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно».

У разі, якщо здобувач вищої освіти за екзамен в усній чи письмовий формі отримав середньозважений бал менше, ніж **2,75**, а в тестовій формі – менше **25** балів, то він вважається таким, що не склав екзамен. У графі «підсумковий контроль» виставляється **0 балів**.

Студенти, котрі не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку. У випадку відсутності здобувача вищої освіти на екзамені з поважної причини, підтвердженої документально, деканат складає додатковий графік для підсумкового контролю.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумковий бал за 100-бальною шкалою та підсумкова оцінка за традиційною шкалою фіксуються у відомості обліку успішності студентів та індивідуальному навчальному плані (зalіковій книжці) здобувача вищої освіти, куди вноситься лише позитивна оцінка.

Відомість успішності здобувачів генерується в автоматизованій системі управління Університету (АСУ «ЗВО») та видається деканатам факультетів не пізніше ніж за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії.

У день проведення заліку викладач особисто отримує в деканаті відомість обліку успішності здобувачів вищої освіти. Результати заліку заповнюються науково-педагогічними працівниками, які проводили практичні (семінарські, лабораторні) заняття в академічній групі, й повертається в той же день.

До початку екзаменаційної сесії науково-педагогічні працівники виставляють у відомостях результати поточного та проміжного контролю з дисциплін, що завершуються екзаменом. Після проведення іспиту екзаменатор заповнює результати підсумкового контролю й виставляє підсумкову оцінку та повертає відомість у деканат (для усного екзамену – в той же день, для письмового або тестового екзамену – не пізніше наступного дня після іспиту).

Після повернення відомостей успішності здобувачів вищої освіти працівники деканатів заносять результати оцінювання до АСУ «ВНЗ» з метою

визначення семестрового рейтингу студента й аналізу результатів заліково-екзаменаційної сесії.

Виправлення підсумкового балу в відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти або індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) з будь-яких обставин *не дозволяється*.

У винятковому порядку окремим здобувачам вищої освіти можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання сесії. Підставою для перенесення строків сесії є стан здоров'я; виробнича необхідність; участь у міжнародних академічних програмах, програмах виробничих практик за фахом, програмах мовної підготовки (за умови отримання відповідного сертифікату); участь і підготовка до всеукраїнських і міжнародних змагань. У разі потреби складання сесії за індивідуальним розкладом здобувач не пізніше, ніж за два тижні до її початку повинен написати відповідну заяву на ім'я декана факультету, належним чином обґрунтувавши причину свого звернення і вказавши бажані терміни складання сесії. При позитивному розгляді заяви й за відсутності у студента заборгованостей з поточного та проміжного (модульного) контролю деканом факультету видається розпорядження щодо складання заліково-екзаменаційної сесії за індивідуальним розкладом та виписується відомість індивідуального складання підсумкового контролю.

Питання до МКР:

1. Дитяча психологія як галузь психології. Предмет дитячої психології. Мета та завдання дитячої психології.
2. Методи дитячої психології.
3. Загальне поняття про психічний розвиток. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку.
4. Основні теорії психічного розвитку. Культурноісторична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.
5. Підходи до періодизації вікового розвитку. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.
6. Новонародженість як критичний період. Розвиток емоційної сфери в немовлячому віці.
7. Психологія немовляти. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці.
8. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти.
9. Мовленнєвий розвиток немовляти.
10. Когнітивний розвиток в немовлячому віці.
11. Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку.
12. Предметно-маніпулятивна діяльність в ранньому віці.
13. Особливості розвитку мовлення в ранньому віці.
14. Розвиток пізновальних процесів в ранньому віці.
15. Новоутворення пізновальної сфери у період раннього дитинства. Криза трьох років.
16. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника.
17. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.
18. Продуктивні види діяльності дошкільника.

19. Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
20. Розвиток пізнавальної сфери в дошкільному віці. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників.
21. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці.
22. Формування особистості дошкільника. Криза семи років.
23. Психологія творчості як галузь психологічного знання. Предмет і завдання психології творчості.
24. Міжпредметні та внутрішньопредметні взаємозв'язки психології творчості.
25. Історія розвитку психології творчості від античності до початку ХХ ст.
26. Історія розвитку психології творчості у ХХ ст.
27. Сучасні теорії творчості. Психологічні методи дослідження особливостей формування творчої особистості.
28. Інтелект як основа розвитку творчих здібностей.
29. Основні підходи до вивчення структури інтелекту в зарубіжній і вітчизняній психології.
30. Характеристика творчого мислення. Ознаки і прояви творчого мислення.
31. Творча діяльність як психічний процес. Структура творчої діяльності.
32. Види творчих здібностей.
33. Поняття про творчий процес. Особливості творчого процесу на рівні підсвідомості й свідомості.
34. Етапи творчої праці. Стадії творчої діяльності. Структура творчого процесу.
35. Абстрактний задум та його втілення як основні складові творчого процесу.
36. Поняття про творчу особистість. Ознаки творчої особистості.
37. Творчі здібності у структурі особистості.
38. Структура та основні види творчих здібностей особистості.
39. Мотивація творчої діяльності.
40. Типологія творчих особистостей і стилі творчої діяльності.
41. Проблема становлення творчої особистості у філогенезі.
42. Спадкові передумови становлення творчої особистості. Біоритми творчої діяльності.
43. Психологічні детермінанти становлення творчої особистості.
44. Бар'єри формування творчої особистості.
45. Мотивація творчої особистості
46. Дошкільне дитинство як сензитивний період для розвитку творчих здібностей особистості.
47. Пізнавальні передумови становлення творчості в дошкільному віці.
48. Взаємозв'язок уяви і розвитку творчих здібностей дошкільників.
49. Розвиток творчих здібностей у дошкільному віці.
50. Соціальна регуляція і рефлексія творчих здібностей дошкільників.
51. Стратегії навчання обдарованих дошкільників.
52. Психологія художньої діяльності дитини дошкільного віку.
53. Фактори розвитку творчих здібностей дитини у художній діяльності.
54. Ранні прояви творчості дитини дошкільного віку у малюванні.

55. Використання кольору, форми і простору як прояв творчості у дитячих малюках.
56. Психологічні особливості прояву творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в малюнках.
57. Основні види й техніки традиційної та нетрадиційної образотворчої діяльності дітей у ДНЗ.
58. Психологія музичної діяльності дитини дошкільного віку.
59. Взаємозв'язок дитячої музичної культури з традиційною культурою.
60. Передумови музичного слуху дитини у пренатальному періоді, від новонародженості й ранньому віці.
61. Слухання музики дитиною як творчий процес.
62. Ранні прояви музичного виконавства у дітей дошкільного віку.
63. Спів дитини дошкільного віку як творчий процес.
64. Розвиток музичних здібностей дитини дошкільного віку у діяльності вихователя ДНЗ.
65. Психологічні особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
66. Засвоєння рідної мови дитиною як творчий процес.
67. Дитяче словотворення та неологізми як продукти стихійної творчої вербальної активності дітей.
68. Види і механізми дитячого словотворення.
69. Психологія мовленнєвої соціалізації дитини.
70. Літературна творчість дітей дошкільного віку
71. Поняття про формування творчих здібностей дитини в умовах ДНЗ.
72. Основні техніки розвитку творчих здібностей дитини у ДНЗ.
73. Методи розвитку творчого спілкування та творчих особистісних якостей особистості за В.В.Рибалкою.
74. Особливості розвитку творчих здібностей дошкільника засобами театралізації.
75. Складання програм розвитку творчих здібностей дитини.
76. Робота вихователя з розвитку творчих здібностей дитини дошкільного віку.
77. Діяльність батьків з розвитку творчих здібностей дошкільника.
78. Поняття про арттерапію.
79. Особливості використання арттерапії з дітьми дошкільного віку.
80. Можливості арттерапії для психічного розвитку дитини дошкільного віку.
81. Види арттерапії.
82. Нестандартні техніки арттерапії.
83. Структура арттерапевтичного заняття.
84. Організація спільногого арттерапевтичного заняття для дітей дошкільного віку та їх батьків.

8. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерій оцінювання знань студентів.

Переведення підсумкового балу за 100-балльною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-балльну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2 Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

9 Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний

	до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Складання таблиць та схем	5
Реферат	5
Есе	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів.
Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Базова

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учебової літератури, 2012. 424 с.
2. Калинина Р.Р. Тренинг развития личности дошкольника: занятия, игры, упражнения. СПб. : Изд. „Речь”, 2002. 160 с.
3. Коломинский Я.Л., Панько Е.В. Детская психология. Минск, 1986.

4. Любінська Г.О. Дитяча психологія: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1974 . 355 с.
5. Мухина В.С. Детская психология. Москва : ООО Апрель Пресс, 1999. 352 с.
6. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія. Київ : Академвидав, 2015. 400 с.

7.

10.2 Основна

1. Алябьєва Е.А. Коррекционно-развивающие занятия для детей старшего дошкольного возраста: методическое пособие в помощь воспитателям и психологам дошкольных учреждений. Москва : ТЦ „Сфера”, 2003. 96с.
2. Арттерапія: Психолог дошкілля. 2017. № 9(98). С. 26. 12. Афанасенко Т. Психолого-педагогічне проектування взаємодії: як організувати і реалізувати. Палітра педагога. 2016. № 6. С. 7.
3. Біла І.М. Експериментування – джерело творчості дошкільників. Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2008. Т. 10. Ч. 4. С. 39-47.
4. Біла І.М. Конструювання як засіб розвитку творчості дошкільнят. Дошкільне виховання. 2010. № 5. С. 10-13.
5. Біла І.М. Феномен дитячої творчості. Дошкільне виховання. – 2011. № 1. С. 7-11.
6. Біла І.М. Психологія дитячої творчості. Київ : Фенікс, 2014. 200 с.
7. Герасимчук О. Бізіборд, або як зайняти дитину. Палітра педагога. 2017. № 5.
8. Городиська В. Творче фантазування в малюнках старших дошкільників. Молодь і ринок. 2016. №11–12. (142 – 143).
9. Грузинська І.М. Особливості розвитку творчої уяви дітей дошкільного віку. Молодий вчений. № 8 (48). серпень, 2017 р.
10. Гуртавцова А. Гіперактивність: особливість характеру чи нездоров'я? Дошкільне виховання. №11. 2013. С. 16-19.
11. Дьяченко О. М. Воображение дошкольника. Москва : Знание. 1986. 96 с.
12. Дьяченко О. М., Кириллова А. И. О некоторых особенностях развития воображения у детей дошкольного возраста. Вопросы психологии. 1980. № 2. С. 107–114.
13. Дьяченко О. М. Об основных направлениях развития воображения у детей. Вопросы психологии. 1988. № 6. С. 52–59.
14. Дьяченко О. М. Пути активизации воображения дошкольников. Вопросы психологии. 1987. № 1. С. 44–51.
15. Ермолаева М. В. Практическая психология детского творчества : учеб. пособие. Москва : Изд. Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд. НПО «МОДЭК», 2005. 304 с.
16. Интеллектуальная одаренность и ее выявление у детей старшего дошкольного возраста / ред. В. А. Моляко, Е. И. Кульчицкая, Н.И. Литвинова, Л.Г. Черная. К. : Знание, 1993. 60 с.

17. Карабаєва І. І., Ладивір С. О. Особливості розвитку уяви дітей. Київ : Шкільний світ, 2008. 128 с.
18. Карпенко Н. Страх: позитивна і негативна роль у розвиткові дітей. Дошкільне виховання. 1997. №12. С. 18-19. 37
19. Карпенко Н. Профілактика дитячих страхів. Дошкільне виховання. 2003. №9. С. 14-15.
20. Коврижник Ю., Смольникова Г. Збагачуємо емоційну сферу дітей. Дошкільне виховання. 1997. №9. С. 12-13, 16-20.
21. Козлова С. Стоун-терапія: цілюща сила каміння. Дошкільне виховання. 2016. № 3.
22. Космодем'янська О. Чарівний килимок – парашут. Рухливі ігри з елементами кольоротерапії. Дошкільне виховання. 2013. № 5.
23. Костина Л. Игровая терапия с тревожными детьми. СПб: Речь, 2003. 160 с.
24. Кравченко О. Дружимо з безпекою. Проект. Палітра педагога. 2013. № 3. С. 10.
25. Кравченко О. Хто трудиться любить, того доля голубить. Проект з батьками. Палітра педагога. 2014. № 4.
26. Крисюк Я. Ігри в міні-пісочниці. Організація роботи з піском у групі раннього віку. Палітра педагога. 2016. № 5. С. 9.
27. Кудрявцев В. Т. Феномен детской креативности. Дошкольное воспитание № 4. 2006. С. 71-78.
28. Кудрявцев В. Т. Воображение ребенка: природа и развитие (Статья вторая). Психологический журнал. 2001. № 6. С. 64–76.
29. Кудрявцев В. Т. Воображение ребёнка: природа и развитие. (Статья первая). Психологический журнал. 2001. № 5. С. 57–68.
30. Кудрявцев В. Т. Камень, который призрели строители. Развитие воображения как условие психологической готовности. Дошкольное воспитание. 2006. № 8.
31. Кузьменко В. Гра. Дошкільне виховання 1996. № 1. С. 24-25. 45. Кулачківська С.Є., Ладивір С.О. Я – дошкільник (вікові та індивідуальні аспекти психічного розвитку). Київ : Нора-прінт, 1996. 108 с.
32. Кульчицька О. І. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці. Обдарована дитина. 2000. № 1. С. 10- 14. 38
33. Кэмпбел Росс. Как на самом деле любить детей. Москва : Знание, 1990. 190 с.
34. Лінник О. Куди зникають «чомички», або як зберегти дитячу допитливість? Вихователь-методист. 2014 р. № 9. С. 14-21.
35. Лэндрет Г.Л. Игровая терапия: искусство отношений : пер. с англ./ Предисл. А.Я. Варга. Москва : Международная педагогическая академия. 1994. 368 с.
36. Мазур А.В. Арттерапія та дитяча гра як засоби корекції страху у дошкільників та дітей 6-7 років. Практична психологія та соціальна робота. №6. 2001. С. 5-11.
37. Малько О. Глинотерапія: долаємо негативні емоці. Дошкільне виховання. 2017. № 1. С. 15.

38. Марінова Г. Поміж пісків. Інтегроване заняття за технологією сенд-плей. Дошкільне виховання. 2016. № 4.
39. Марчук Л., Пашкова Н. Як курчатко шукало свою маму? (Пісок) Дошкільне виховання. 2014. № 3.
40. Моляко В.А. Психология творческой деятельности. Київ : Знание, 1978. 47 с.
41. Николаева Е.И. Психология детского творчества. СПб.: Речь, 2006. 220 с.
42. Плетеницька Л., Крутій К. Логіко – математичний розвиток дошкільників. Запоріжжя. ТОВ «ЛПС.Лтд», 2002. 156 с.
43. Поддъяков Н.Н. Новый подход к развитию творчества у дошкольников . Вопросы психологии. 1990. № 1. С. 16-20.
44. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник / укл.: А. Балацька Л. К. Уява в житті дитини. Київ: Знання, 1974. 46 с.
45. Ремінська С. Арт-терапія в ДНЗ. Дошкільне виховання. 2017. № 9.
46. Рибалка В. Р. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посіб. Київ: ІЗМН, 1996. 236 с. 39
47. Роменець В.А. Психологія творчості: навч. посібник. Київ: Либідь, 2001. 288 с.
48. Савенков А.И. Психология детской одаренности. Москва: Генезис, 2010. 440 с.
49. Савенков А. И. Одаренные дети и творческие люди: особенности психического развития. Школьный психолог. 2004. № 30 (318).
50. Савченко Л. Пісочна анімація розвиває і оздоровляє. Дошкільне виховання. 2013. № 7.
51. Савчук О. Гра-стратегія: формуємо соціальний досвід дошкільнят. Дошкільне виховання. 2016. № 12. С. 20.
52. Сагадіна С. Проект «Ательє». Дошкільне виховання. 2013. № 6.
53. Семенов О. Творча дитина: зрозуміти і підтримати. Дошкільне виховання. 2016 р. № 4. С. 2–5.
54. Смулько А. Ці дивовижні домашні тварини. Проект взаємодії з дітьми середньої групи. Палітра педагога. 2016. № 6. С. 13.
55. Собко Л. Розвиваємо асоціативне мислення. Дидактичні ігри з використанням прийомів ейдетики. Палітра педагога. 2017. № 3. С. 20.
56. Собко Л. Хвилинки творчості і фантазії (Добірка ігор). Дошкільне виховання. 2017 р. № 3. С. 22-23.
57. Тихончик Ю. Ой, який чудовий Я! Проект взаємодії з дітьми молодшої групи. Палітра педагога. 2016. № 6. С. 18.
58. Ткачук Л.У гості до казки «Колобок» (Заняття у педагогічній пісочниці для дітей раннього віку). Фантазії вихователя. 2017. № 2. С. 10.
59. Трофімченко І. Музикотерапія просто неба. Заняття. Дошкільне виховання. 2017. № 8.
60. Туриніна О.Л. Психологія творчості : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. – 160 с.
61. Туркот Т. Агресивна поведінка: виявити, запобігти, допомогти. Дошкільне виховання. №12. 2016. С. 6-8. 40

62. Халамай І. Мультимедійна презентація як інструмент мультерапії. Вихователь-методист. 2014. № 6.
63. Хрестоматия по возрастной психологии: учебное пособие для студентов: Сост. Л.М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна. Издание 2-е, дополненное. Москва: Институт практической психологии, 1996. 304 с.
64. Хухлаєва О.В. Практические материалы для работы с детьми 3-9 лет. Психологические игры, упражнения, сказки. Москва: Генезис, 2006. 176 с.
65. Чистякова Л. И. Психогимнастика / под ред. М.И. Буянова Москва : 1990. 48 с.
66. Чобанюк Л. Влаштовуємо віслючкові день народження (Грастратегія). Дошкільне виховання. 2017. № 2.
- 10.3. Інтернет-ресурси*
1. http://adalin.mospsy.ru/1_01_12.shtml
 2. <http://psylist.net/pedagog/>
 3. <http://www.detskiysad.ru/sensor/447.html>
 4. <http://www.detskiysad.ru/sensor/470.html>
 5. <http://www.nanya.ru/opitlist/115>
 6. <http://www.poni.lv/?l=2&m=5>

11. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В 20__ / 20__ Н.Р.¹

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року